ગુલશને બાહાર અફઝા.

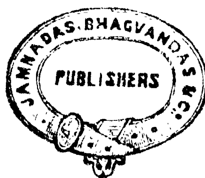
ઉર્દૂ

નઈ દરીઆઈ ઇન્દર સભા.

તાલીફ કીયા.

હુસેનમીઆ મુતખલ્લુસ બ "ઝરીફ".

કદીમ ઈન્દરસભાકો અમાનતસે ઈન્તેખાબ કરકે,

શેઅર.

નાટક હમ લાએ ઝરીફ તમાશે નએ નએ;
કીસ્સે કદીમ હુએ યે તમાશે નએ નએ.

મુંબઈ.

સુબોધપ્રકાશ પ્રેસમે છાપા હયે.

ઈ. સ. ૧૮૮૬.   સને હીજરી ૧૩૦૩.

કીમ્મત દો આને છે પાઈ.

ખાસ ખબર.

નીચલા બેલો નામે નતિજએ અસ્મત, ઉર્ફે રન્જે શાહત યાને આમેઝા માહવશ; અન્જામે સખાવત, ઉર્ફે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત; ગુલશને બેદાદ, ઉર્ફે શીરીં ફરહાદ; પ્યારકા ખુદા યાર, યાને મશહુર અલીબાબા ઔર ચાલીસ ચોરોંકા સરદાર; ઈશ્ક નવ બહાર, ઉર્ફે ચન્દ્રવદન મોહીયાર; ગુલશને બાહાર અફઝા, ઉર્ફે નઇ દરીઆઈ ઈન્દર સભા તેના બનાવનાર મુનશી ઝરીફ પાસેથી વેચાતા લઈ તે સંબંધીના તમામ હક્કો મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કુંપનીએ પોતાને સવાધીન રાખ્યા છે વાસ્તે કોઇ છાપસે તે તેને કાયદા પ્રમાણે પુછવામાં આવસે.

ઈશ્ક દુરરે બેબહા.

ઉર્ફે

નઈ દરીઆઈ ઇન્દર સભા.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

દરીયા.

(દીખલાઈ દેના હબશી હબશનકા નાચ તે હુવે, આના શાહજાદા ગુલફામકા ઈરશાદ કરના હબશીકુ વાસ્તે સેજકે.)

પીલુ—લાવણી.

ગુલફામ— રાહ——લંગડી રંગત.

સુન અયે હબશી બાત હમારી બરલએ દરીયા પલંગ બીછા,
લાલો જવાહેર-ગોહર યાકુત જડેં હોવે બેબહા,
અખ્તરનગરકા શાહાજાદા હું બહરે તબીઅત લહેરાઈ,
બહેરે તરદદુખ-સમનદર મોતી સદફમે ભરલાઇ,
મહેરૂ યાં ખુરશીદ જબીં હગે વસલકી મેરે તમન્નાઈ,
હબાબ આસાં-હઝારેં વાહેં ચસ્મે તમાશાઇ,
"ઝરીફ" કે અફઝાલસે હાસીલ સયેરે સમનદરકી હયે રેઝા,
લાલો જવાહેર-ગોહર યાકુત જડે હોવે બેબહા.

(દસ્તબસ્તા હો અર્ઝ કરના હબશીકા શાહાઝાદેસે
શાહાઝાદા ઇનઆમ દેકે રવાના કરના)

ભએરવી—ગજલ.

બુલબુલે શયેદાને બોલા—તર્જ.

ગુલફામ—ઇશ્કકો પએદા કીયા જીસ રોઝસે પરવરદીગાર;
મા:હવ હયે સારી ખુદાઇ ઇશ્કમે લગેલુન નહાર–ઇશ્કકો.
ખાકસે કયા કયા કીયા હયે ઇશ્ક યે રંગી નીયાં;
ગુન્ચા ગુલ બરગો સમર નખલો ચમન બાદે બહાર–ઇશ્કકો.
ઇશ્કસે ખાલી ન દેખા, કોઇ શયે હમ અયે 'ઝરીફ';
બહેરોબર અરઝો સમાં ઝીરૂહો હયેવાં મુરગો માર–ઇશ્કકો.
(આરામ ફરમાના શાહાઝાદાકા છપરખટ પર પરીકા ઝાડ ફટકર
નીકલના ઔર અપની તારીફકી ગઝલ ગાના.)

(પાના તીસરા દેખો.)

☞ ઇશ્ક દુરરે બેબહા અને ગુલશને બાહાર અફઝા (ઉર્દૂ નઈ ઇન્દર સભા) આ બન્ને ખેલો એકજ છે, માત્ર "સીનરી" માંજ ફેરફાર છે, પેહેલામાં દરીયાના દેખાવો દેખાડવામાં આવે છે તથા બીજામાં જમીન ઉપરના દેખાવો દેખાડવામાં આવે છે, માત્ર બે ગાયનો દરીઆઇ ઈન્દરસભામાં ઉસ્તાદ "ઝરીફે" હબશી હબશનના વધારેલા છે, તે હમોએ આ ચોપડીમાં દાખલ કરેલા છે, અને ત્યારપછી પાના ત્રીજાથી બધાં ગાયનો "ઝરીફની" તાલીફ કીધેલી બન્જારાવાલી તથા દરેક જાતની રાગ રાગણી સાથની નવી ઈન્દરસભામાંના છે.

ગુલશને બાહાર અફઝા.

ઉર્દૂ

નઇ ઇન્દર સભા.

તખ્તએ નાટક.

ગુલફામ........પીસરે ગુલજારશાહ.

ઈન્દર...........શહેનશાહે પરસ્તાન.

સબ્જપરી........પરયોંકી અફસર વ માઅશુકે ગુલફાંમ.

પુખરાજપરી
નીલંમપરી....
લાલપરી...... } સભાએ ઈન્દરકી રક્કાસેં વ મુગન્નીએ.

લાલદેવ......
કાલાદેવ...... } ફરમાબરદારે રાજા ઈન્દર.

ચોબદાર—ખવાસ—દરબારી—રઇયત—વગએરાં.

મુકામ.

અખતરનગર—સંગલદીપ—પરસ્તાન.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

બગાચા.

(દીખલાઈ દેના બાગબાંકા ફુલ ચુન્તે હુવે, આના શાહાઝાદે ગુલફામકા ઇરશાદ કરના બાગબાંકુ વાસતે સેજકે.)

પીલુ--લાવની.

રાહ--લંગડી રંગત.

ગુલ.--ખાયેશ હયે અબ દીલકો હમારે આજ અયે માલી ફુલોંકી,
રંગીન પલંગપર-બીછા દે નર્મ નેહાલી ફુલોંકી,
બાપ મેરા ગુલઝારશાહા ઔર કહેતે હયે ગુલફામ મુજેહ,
નઝારએ ગુલ-સીવાયે નહીં કંહી આરામ મુજેહ,
બહાર ગુલસે ગઇરતે ગુલશન બના હયે મેરા બામ મુજેહ,
ફઝલે ખુદાસે-મઅસ્સર હયે યું સુબ્હો શામ મુજેહ,
સરપે તુરરા મોતીકા હયે હાતમે ડાલી ફુલોંકી-રંગ પલંગ.
દીન હયે ગોયા ઇદ મુજેહ ઔર રાત જો હયે શબ બરાત હયે,
સાગરો મીના-મોહીયા ચમનમે સાકીભી સાત હયે,
હરયેક શીરીં દહનકે ગોયા તફખબ્બાતભી નબાત હયે,
ફીરા ચમનમે—રહા ઉસ ગુલકા હાતોંમે હાત હયે,
"ઝરીફ" રંગી બયા નીકાલા તર્જ નીરાલી ફુલોંકી-રંગ.
(દસ્તબસ્તા હો અર્ઝ કરના બાગબાંકા શાહઝાદેસે,
શાહાઝાદા ઈનઆમ દેકે રવાના કરના.)

બેહાગ--ગજલ.

ગયેરત ન આઇ તુજકો કુચ યાર.—તર્જ.

ગુલફામ—સદ શુક્ર આજ દીલપે નેહાયત સુરૂર હયે;
કોડા હયે રશ્ક ખુલ્દ તજલ્લીયે તુર હયે—સદ.
પુર નુર દો જહાં કીયા અલ્લાહને યે ક્યા;
હર ઝરરા બીચ દેખો ઉસીકા ઝહુર હયે--સદ.
વોહ બાદશાહા ઝમીપે કીયા બાદશાહા મુજેહ;
અફલાક પુશ્ત ખમ કીયે પરીયાં હુઝુર હયે--સદ.

બાગે ઈરમસે લાલ મહલભી યે કમ નહી;
વો જાને જીસકે તંહી ભલા અકલો શઉર હંયે—સદ.
આંખે ખુમાર નીન્દસે હયે મસ્ત અયે "ઝરીફ;"
કોઠેપે જાકે અબ મુજેહ સોના ઝરૂર હયે—સદ.

(આરામ ફરમાના શાહાઝાદેકા છપર ઘટપર આના પરીકા તખ્તપર બયેઠકર સયેર કરતે હુવે બાગમે ઔર અપની તારીફકી ગઝલ ગાના.)

અજબ સનમકી અદાયે દેખી હુવા હયે—તર્જ.

સ.—ખુદાકી કુદરત ન કયું અયાં હો હયે સબ્ઝ જોડા બદન ગુલાબી,
નીસાર કયું કર ન હોવે મુજપર જહાંકે સારે ચમન ગુલાબી;
પરી હું મંએ સબ્ઝ નામ મેરા જો લેવે સોસન અગર ચમનમે,
અજબ નહી હયે કે ગુલસા હોવે શગુફતા ગુન્ચે દહન ગુલાબી;
હયે રંગ રૂખસે ગુલોંકુ રંગત હયે સબ્ઝ જોડેસે બર્ગ તાઝે,
ગલેમે ગર હાર પેહેનો ગુલકા બને ગુલે નસ્તરંન ગુલાબી;
હયે ગુલસે રૂખપે યે ઝુલ્ફ બીખરે તો અર્કકી જા ગુલાબ ટપકે,
કે મીસ્લે ગુન્ચા હો નાફા જીસ્મેસે નીકલે માશ્કે ખુતન ગુલાબી;
યે વસ્ફ ગુલરૂ "ઝરીફકે" તબાઅકુ ગુલીસ્તાં બના દીયા હયે,
ઉરૂસે મઝમુકુ પેહેનાયા "ઝરીફ" યે પેહેરન ગુલાબી.

(સબ્ઝપરીકી નઝર પડના શાહઝાદેપર.)

ભએરવી—ઠુમરી.

છોરી બામનકી—તર્જ.

સબ્ઝપરી—ઈશ્ક ઇનસાંસે આગ બદનમે હમારે લગી;
ખંજરે અબરૂ દીલપે ચલી હુર પરીભી કીનારે લગી—ઈ.
"ઝરીફ" હયે યે ઝમી શગુફતા પસંદ કયા યે તુમારે લગી-ઈ.

(શાહઝાદેકે નઝદીક જાકે)

જીલા પીલુ—ગજલ.

હુરોંકે હોશ ઉડતેં હયે—તર્જ.

સબ્ઝપરી—સોતા હયે નીંદમે યે અજબ નઉજવાની હયે,
દેખી જહાંમે કોઈ નહી ઇસ્કા સાની હયે;
હસરત હયે દીલમે જાતી હું લેકીન "ઝરીફ" મન,
દીલદારકુ મંએ દેકે યે છલા નશાની હયે.
(છલા પીનાહકે, ઉસ્કે પોરાકમે ગાના.)

જુલ્ફ પુર પેચમે દીલ અયેસા ગીરફતાર—તર્જ.

સબ્ઝપરી—ક્યા કરૂં કોઇભી તદબીર ન બન આતી હયે,
ગર મંએ હુશીયાર કરૂં નીંદ તેરી જાતી હયે;
રૂખ હયે ગુલ ગુંચા દહન કદ હયે સરો નરગીસ ચશ્મ,
ઝુલ્ફ સુમ્બુલ હયે મગર મારસે બલ ખાતી હયે;
લે લઉં બોસેભી બલાંએભી તસદ્દુખ હો કર;
પર મુજેહ શર્મ હયા રોકકે સમજાતી હયે;
વસ્લકે વાસ્તે તદબીર યેહી સુજી હયે;
દેખુ તકદીરને ફીર ક્યા મુજેહ દીલખાતી હયે;
ભેજકર દેવ સીયા ઘરમે મંગા લઊં ઇસ્કો,
દીલે દીવાનેકુ ઇસ તરાહ યે લહેરાતી હયે;
છલા દે જાતી હું મંએ ઇસ્કુ નશાની અયે "ઝરીફ."
દીલ હયે બેચએન મગર જાનભી ગભરાતી હયે.
(જાના સબ્ઝપરીકા શાહાઝાદેકુ છલા પહેનાકે વ હાથોંકુ બોસા દેકર.)

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

(વાસ્તે ••એરકે આના રાજા ઈન્દરકા ઔર અદા કરના હમ્દે ખુદા)

પહાડી ઝીંઝોટી—બંજારા.

હુઈ સુબ્હો નીકલ ગયા તારા—તર્જ.

ઈન્દર—શીરકતસે બારે તઆલ્લા, તુ પાક હયે જલ્લો જલાલા;
કએ તરાહકી પએદા આલમ, જીન દેવ મલક બની આદમજી
કયા હુસ્ન પરીકા દુબાલા—તુ પાક.
તુ કીયા ઝમીકો ગુલશન, તારોંસે ફલકકુ રોશનજી;
દીયા શમ્સો કમરકુ ઉજાલા—તુ પાક.
કર ખાકસે ગુલકુ પએદા, બુલબુલકુ કીયા શીર શયેદાજી;
કુમરીકુ તોક હયે દાલા—તુ પાક.
ઔર કાફમે મુજકુ ખુદાયા, પરીયોંકા શાહા બનાયાજી;
આરામો ચએનસે પાલા—તુ પાક.
હંએ કનીઝ કૌમે પરીયાં, જીન દેવ હંએ ઝેરે ફરમાંજી;
કીયા મરતબા મેરા આલા—તુ પાક.
તેરી નેહા નહી કુદરત હયે, હર શયસે અયાં સનઅત હયેજી;
પથ્થરસે આગ નીકાલા—તુ પાક.
કયા મોર વ હુશો પરીન્દે, સબ તેરે હંયે ખાલેક બન્દેજી;
કુલ જહાંકા પાલને વાલા—તુ પાક.
શાહોં પર લાવે તબાહી, બખ્શે હયે ગદાકુ શાહીજી;
આતશકુ ચમન કર દાલા—તુ પાક.

દી "ઝરીફ્કુ" ગોયાઈ, તા કરે સખુન આરાઈજી;
કીયા તઓર "ઝરીફ" નીરાલા—તુ પાક.
(બાઅદ તારીફ્ કરના ખુદકી)

પીલુ—અબીયાત.

રાજા હું મંએ કોમકા ઔર ઈન્દર મેરા નામ,
બીન પરીયોંકે દીદકે નહી મુજેહ આરામ;
સુનોરે મેરે દેવરે દીલકો નહી કરાર,
(હાજેર હોના લાલદેવ ઔર કાલેદેવકા રૂબરૂ રાજાકે
મોઅદ્દબ ખડે રેહેના.)
જલદી મેરે વાસ્તે સભા કરો તૈયાર;
તખ્ત બીછાવો જગમગા જલદીસે ઇસ્આન,
મુજકુ શબ ભર બએઠના મહફીલકે દરમ્યાન.

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

દરબાર.

(દીખલાઈ દેના દરબારીયોંકા મએ દેવો ચોબદારોંકા
ઈન્દરકી આમદ ગાતે હુવે.)

ઝીંઝોટી—ગજલ.

કરકે તન્હા મુજેહ અયે દોસ્તો—તર્જ.

સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હયે;
પરી જમાલોંકે અફ્સરકી આમદ આમદ હયે—સભામે.

ખુશીસે ર્‍હે ર્‍હે લાઝીમ હયે સુરતે બુલબુલ;
અબ ઇસ ચમનમે ગુલેતરકી આમદ આમદ હયે—સભામે
ફરોગે હુસ્નસે આંખોકો અબ કરો રોશન;
ઝમીપે મહેરે મુન્વરકી આમદ આમદ હયે—સભામે.
(આના ઇન્દરકા લીબાસે ઝરરીન પહેને હુવે ઔર
બએઠના તખ્તપર, સર ઝુકાના દરબારીયોંકા
બરાએ તસલીમ બાઆદ ઇન્દરકા ગાના.)
મેરા સંગલદીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,
જી મેરા હયે ચાહતા કે જલસા દેખું આજ;
લાવો પરીયોંકો મેરી જલદી જા કર હાં,
બારી બારી આન કર મુજરા કરે યહાં.
(જાના કાલેદેવકા ઔર લેઆના પુખરાજપ-
રીકુ ઔર ગાના પુખરાજપરીકા.)

જીલા પીલુ—ગજલ.

પુંખરાજપરી—ગાતી હું મંએ ઔર નાચ સદા કામ હએ મેરા;
આકાકમે પુખરાજપરી નામ હએ મેરા—ગાતી.
ફંદેસે મેરે કોઇ નીલકને નહી પાતા;
ઈસ ગુલશને આલમમે બીછા દામ હએ મેરા—ગાતી.
મંએ લાખકી દો લાખકી પરવા નહી રખતી;
કારૂંકા ખજાના અજી ઈનઆમ હએ મેરા—ગાતી.
કહેતે હંએ જહાંમે જીસે ઈનસાં ગુલો સુમ્બુલ;
વો રૂખ હએ વો ગેસુએ સીયાહ ફાંમ હએ મેરા—ગાતી
બદ મસ્ત મુજેહ દેખકે હોતી હએ ખુદાઈ;
માઅમુર મંએ હુસ્નસે કયા જામ હએ મેરા—ગાતી.

ઉસ્તાદકુ દેતી હું દવાંયે દીલો જાંસે;
યે કામ જહાંમે સહેશે શામ હયે મેરા—ગાતી.
(તઆરીફ્ કરના ઇન્દરને પુખરાજપરીકી
ઔર દરખ્વાસ્ત કરના નીલમપરીકી.)

પરજ કાલીંગડા—ઠુમરી.

ઈન્દર—ખુબ રીઝાયા ન'ચકે ગાકે, પહેલુમે મેરે બયેઠ તુ આકે—ખુ.
ખુશ હુઇ તુજસે મહફીલ સારી, અબ હયે નીલમ પરીકીબારી.
(જાના કાલેદેવકા ઔર લાના નીલમપરીકો.)

જીલા પીલુ—ગજલ.

નીલમપરી—હુરોંકે હોંશ ઉડતી હયે ઉડનેકી શાનપર;
નીલમપરી હયે નામ મેરા આસમાનપર—હુરોંકે.
અલ્લાહકે કરમસે જમાનેમે હયે ઉરૂજ;
ઝુકતા હયે સર ફ્લકકા મેરે આસ્તાનપર—હુરોંકે.
ઇનસાંકી ક્યા હયે અસ્લકે પુતલા હયે ખાકકા;
જીન ખેલ જાતે હયે મેરી ઉલફતમેં જાનપર—હુરોંકે.
નીલમકો ચુમચાટકે આંખોપે રખતે હયે;
શોહરા હયે મેરા જૌહરીયોંકી દુકાનપર—હુરોંકે.
ઉડતે નહી હયે મેરી નજાકતપે કીસકે હોશ;
રખતે હયે ફુલ હાથ ગુલીસતાંમે કાનપર—હુરોંકે.
ઉસ્તાદને ઝમીપર બુલાકે દીયા હયે નામ;
ક્યું કર રહે ન મેરા દમાગ આસ્માનપર—હુરોંકે.
(તઆરીફ્ કરના ઇન્દરને નીલમ પરીકી ઔર દરખ્વા-
સ્ત કરના લાલપરીકી.)

જીલા—ઠુમરી.

ઈન્દર-દીખા ચુકી તુ કરતબ સારે, પહેલુમે અબ બએઠ હમારે—દી.
કીયા સભામે તુને નામ. અબ હયે લાલપરીકા કામ-દીખા.
(જાના કાલેકેવકા ઔર લાના લાલપરીકુ.)

જીલા—ગજલ.

લાલપરી—ઇનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હએ;
જોડા હએ સુર્ખ લાલપરી મેરા નામ હએ—ઇનસાંકા.
યાકુત જર ખરીદ હએ સરકારકા મેરે;
નોકર અકીક લાલ બદખશાં ગુલામ હએ—ઇનસાંકા.
આશકકુ કત્લ કરતી હું અબરૂકી તેગસે;
દીન રાત મુજકો ખુન બહાનેસે કામ હએ—ઇનસાંકા.
પોશાક મેરી સુર્ખ હએ મુખડા હએ ચાંદસા;
દેખો શફકમે રાતકો માહે તમામ હએ—ઇનસાંકા.
સોખીપે મેરે હોતે હએ મુરગે ચમન હલાલ;
હર ગુલકો જીસ્ત બાગે જહાંમે હરામ હએ-ઈનસાંકા.
ઉસ્તાદ અન્જમનમે રહે સુર્ખ રૂ મુદામ;
અલ્લાહસે દુવાંએ મેરી સુબ્હો શામ હએ—ઈનસાંકા
(તાઅરીફ કરના ઇન્દરને લાલપરીકી ઔર દરખ્વાસ્તા કરના સબ્જપરીકી.)

પીલુ—ઠુમરી.

ઈન્દર—કાટી રાત મજેહમે સારી, બએઠ મેરે પહેલુમે પ્યારી-કા.
બહોત લડાઇ તુને જાન, અબ હએ સબ્જપરીકા ધ્યાન-કા.
(જાના કાલેદેવકા ઔર લેઆના સબ્જપરીકુ.)

જીલા—ગજલ.

સબ્જપરી— માઅમુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું;
ધાની મેરી પોશાક હયે મંએ સબ્જપરી હું—માઅમુર.
કયા અસલ હયે સબજેકી મેરી હુસ્નકે આગે;
ફીરોજસે ખુશ રંગ ઝમરરૂદસે ખરી હું—માઅમુર.
લે લેતી હું દીલ આંખ ફરીસ્તોંસે મીલાકર;
ઇનસાં હયે બલા કયા મેંનહી જીનસે ડરી હું—માઅમુર.
શોઅલા હયે ભભુકા હયે ગજબ હયે મેરા ગુસ્સા;
જલજાએ પરીજાદ જો મે ગર્મ જરી હું—માઅમુર.
જીન્દા ન રખેગા મુજેહ સુન લેગા જો રાજા;
શેહઝાદાએ ગુલફાંમકી સુરતપે મરી હું—માઅમુર.
વો શમઅ મંએ પરવાના હું વો સર્વ મંએ કુમરી;
વો ગુલ હયે જહાંમેં મંએ નસીમે સહરી હું—માઅમુર.
ઉસ્તાદકે દમસે ચમને હુસ્ન હયે આબાદ,
મંએ વાસ્તે તાઉસકે દાગે જીગરી હું—માઅમુર.
(આરામ કરના ઇન્દરકા ઔર દેખના સબ્જપરીને
નજદીક જાકે બાઆદ કહેના ઇસ તરહસે.)

જીલા—પીલુ.

રાજાજી તો સો ગયે દીઆ ન કુછ ઈનઆમ;
જાતી હું મંએ બાગમે યહાં મેરા કયા કામ.
(જાના સબ્જપરીને કાલેદેવકો બોલાકર.)

બાબ પહેલા.—પરદા ચૌથા.

રારતા.

(આના સબ્જપરીકા કાલેદેવકા લીએ હુવે.)

જીલા—પીલુ.

સબ્જપરી—સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત;
આતીથી રાજાકે ઘર મંએ આજકી રાત.
શાહેજાદા એક બાંમપર સોતાથા નાદાન;
જોબન ઉસકા દેખકર નીકલી મેરી જાન.
ઉતરી અપને તખ્તસે તીર કલેજે ખાએ;
સોતાથા ઓ બેખબર હાથ પાઊં ફેઅલાએ.
સુરત ઉસકી દેખકર દીલસે ગયા કરાર,
મુંહપર મુંહ મંએને રખા કીયા ખુબસા પ્યાર.
દીલ મેરા લગતા નહી મહફીલકે દરમ્યાન;
કાલેબ મેરા હએ યહાં વહાં હએ મેરી જાન.
ઉસકુ ગર તુ લાવે ઉઠાકર જલદી યાર;
લોંડી મંએ હો જાઊંગી તેરી બે તકરાર.
(પતા પુછના કાલેદેવને સબ્જપરીસે.)

મજકુર—તર્જ.

કાલાદેવ—ઘરમે રાજાકે હએ તુ સબ પરીયોંકી સરદાર;
તુજસે કર સકતા નહી હરગેજ મંએ ઇનકાર.
તેરી ખાતેર હએ મુજેહ સબસે યહાં સીવા;
પતા બતા માઅશુકકા લાવું અભી ઉઠા.
(પતા બતાના સબ્જપરીને દેવકો.)

મજકુર--તર્જ.

સબ્જપરી—જા તુ સંગલદીપસે અખતરનગરમે હાં;
સોતા હએ એક બાહેર લાલ મહેલપર વહાં.
છલ્લા મંએ દે આઇ હું અપના ઉસે નીશાંન;
સબ્જનગુંકી આબસે તુ ઉસકુ પએછાંન.
(જાના કાલેદેવકા શાહજાદેકો લાનેકે વાસ્તે ઔર
સબ્જપરીકા જાના બાગમે.)

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

બગીચા.

(લે આના કાલેદેવકા શાહજાદેકુ પલંગપર સોતે હુવે
ઔર કહેના સબ્જપરીસે.)

ખમાંચ.

કાલાદેવ—લાયા શાહજાદેકો મંએ જાકે હીંદુસ્તાન,
તુ અપને માઅશુકકો સબ્જપરી પએછાન.
(જાના કાલેદેવકા ઔર કહેના સબ્જપરીકા ખુશ હોકર.)

મજકુર—તર્જ.

સબ્જપરી—યેહી શાહજાદા મેરા યેહી હએ મેરી જાન,
યે મેરા દીલદાર હએ મંએ ઇસપર કુરબાન.
(શાહાજાદાકા શાંના પકડકર હીલાના.)
સોતે હો ક્યા બેખબર છોડ કે તુમ ઘરબાર,
આંખેં ખોલો લાડલે નીન્દસે હો હુંશીયાર.

(છુપજાના સબ્જપરીકા શાહજાદેકો જગાકર ઔર ઉઠના શાહજાદેકા ઘભરાકર કહેના આલમે હયેરતમેં પલંગપર બએઠે હુવે.

મજકુર—તર્જ.

ગુલફાંમ—કોઠા મેરા ક્યા હુવા છુટા કીધર મકાં,
સોતાથા મંએ કીસ જગે આયા હાયે કહાં.
ના એ મેરે લોગ હએ ના એ મેરી જા,
ખ્વાબ મંએ હું દેખતા કે જાગ રહા હું યા.
(ઉતરના શાહજાદેકા પલંગસે ઔર કહેના આલમે ઇઝતેરારમે.)

ભયેરવી—ગજલ.

ગુલફાંમ—ઘરસે યહાં કૌન ખુદાકે લીયે લાયા મુજકો;
કીસ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુજકો.
હકને કયા ખ્વાબે પરેશાંન દીખાયા મુજકો;
નજર આતા નહી અપના ન પરાયા મુજકો.
નીન્દસે આંખ કીસીકી ન ખુલી કોડે પર;
ઉઠકે મુજીકે ન ચુંગલસે છુડાયા મુજકો.
હએફ સદ હએફ કીસીને ન ખબર લી મેરી;
કયા અઝીજોને મેરે દીલસે ભુલાયા મુજકો.
તાદમે મર્ગ અબ ઉમ્મીદ રેહાઇકી નહી;
કીસ બલામેં મેરે અલ્લાહ ફસાયા મુજકો.
મુશ્કેલીસીકી કોઇ તદબીર બતાદો ઉસ્તાદ;
હયે બહોત ગરદીશે કીસ્મતને સતાયા મુજકો.
(મુતહૈયુર હોના શાહાજાદેકા.)

બાબ પહેલા—પરદા છઠ્ઠા.

મહેલ.

(શાહજાદેકા ચૌતરફ દેખકર કહેના.)

ઠોહાગ—ઠુમરી.

ગુલફામ—મુજે કૌન ઘરસે લાયા યહાં;
બતાવો યે કીસકા હયેગા મકાં—મુજે.
સબ બીછડે કોઈ સંગ ન સાથી;
અઝીઝોકો અપને મંએ પાવું કહાં-મુજે
દીલકા કીસકો હાલ સુનાઊં;
સરપર મેરે બાપ ન માં—મુજે.
ઘરજાનેકી આસ નહીં હયે;
પડી કીસ મુસીબતમે મેરી જાં—મુજે.
ફસ ગયે હમ ઝાલીમકે ફંદે;
કોઇ ઉસ્તાદસે કહીયોરે હાં--મુજે.

(આના સબ્જપરીકા નાઝ કરતે હુવે ગુલફામકે તરફ ઔર
તાઅજ્જુબ કરના ગુલફામકા ઉસે દેખકર.)

જીલા—પીલુ.

સબ્ઝપરી—દેખો તુમ મેરી તરફ ઘરકા મત લો નામ;
લોંડી મુજકો જાનકર કરો યહાં આરામ.
જો હોના થા સો હુવા જાનેદો બસ ખએર;
ચલો ફીરો ખાવ પીવો કરો બાગકી સએર.
બતલાવો અબ હસ્ઓ નસબ ઔર તુમ અપના નામ;
રહેતે હો કીસ ઠાંમમે હયેગા કહાં મુકામ.

ગુલફાંમ—ખીલવતમે મંએ રહેતા હું અયેશ હએ મેરા કામ;
શાહાજાદા હું હીંદકા નામ મેરા ગુલફાંમ.
તુ ઔરત કીસ કોમકી અપના નામ બતા;
દોનો શાનોપર તેરે નીકલા હયે યે કયા.

સબ્ઝપરી—કોમકી હુંગી મંએ પરી સમજ ન તુ હયેવાન;
એ દોનો પર હયે મેરે અયે મુરખ નાદાન.
રહેતી હું મંએ કાફમે સબ્ઝપરી હયે નામ;
રાજા ઇન્દરકે વહાં નાચ મેરા હયે કામ.

ગુલફાંમ—જલદી એ બતલા મુજે દીલકો હયે વસવાસ;
મેરા આના કીસ તરફ હુવા હયે તેરે પાસ.

સબ્ઝપરી—તુજપર મંએ આશક હુઇ ચલતે ચલતે રાહ;
ઉઠા મંગાયા યહાં તુજે ભેજકે દેવ સીઆહ.

(ઘભરાના ગુલફાંમકા દેવકા નામ સુનકર
ઔર મનાના સબ્ઝપરીકા ઉસકો.)

ભએરવી—મસનવી.

સબ્જપરી—સરપે આંખોપે કલેજેપે બીઠાવું તુજકો;
આ મેરે પાસ ગલેસે મંએ લગાવું તુજકો.
દીલોજાંસે મુજેહ ભાતી હયે અદાએ તેરી;
પાસ લા ચાંદસા મુંહ લુ મંએ બલાએં તેરી.
લેટ પહેલુમેં મેરે ઘરકુ મંએ આબાદ કરૂં;
તુજકો લીપટાકે ગલે વસ્લસે દીલ શાદ કરૂં.

ગુલફાંમ—વસ્લકી તેરી કસમ ઘરમે હયે ખાના મુજકો;
ન ખબરદાર અભી હાથ લગાના મુજકો.

મુજકો નાદાંન સમજ દુર હો દાના હું મંએ;
કોમકી તુ જો પરી હયે તો સેયાના હુ મંએ.
બેસ્વા તુજસી ઝમાંનેમે ન હોગી જીન્હાર;
આપ બદનામ હુઇ મુજસે છુડાયા ધરબાર.
ભેજકર દેવ મુજે ખીંચ બુલાયા તુને;
આદમી જાદકુ ફંદેમે ફસાયા તુને

સબજપરી—ઝીંદગીકા હએ મજા અયેસી મુલાકાતોમેં;
ચૌચલે મુજસે બધારો ન જરા બાતોમે.
શુક્ર અલ્લાહકા કર લડ ગઇ કીસ્મત તેરી;
મક બયક મુજસી પરીકો'હુઇ ઉલફત તેરી.
તુજકો દીવાને નહી શર્મ જરી આતી હએ;
ખ્વાબમેભી કંહી ઈનસાંકે પરી આતી હએ.
દેખ પચતાએગા મેરા જો બુરા દીલ હોગા;
વસ્લ તુજકુ ન પરીકા કભી હાસીલ હોગા.

ગુલફામ—ધરકે છુટનેકા હએ ગમ આહો ફોગા કરતા હું;
વસ્લકા વાયેદા ઇશ શર્તસે હાં કરતા હું.
સુની ઇન્દરકી સભા મંએને કહાંનીમે હએ;
ઉસકા અરમાન મુજે જોશે જવાંનીમે હંએ.
ઔર જલસોકાતો હાં હીંદમેંભી ચરચા હએ;
નાચ પરીયોંકા કભી મંએને નહી દેખા હએ.
સાથ અપને મુજે લે ચલકે વો જલસા દીખલા;
રાજા ઈન્દરકે અખાડેકા તમાંશા દીખલા.
સયેર મંએ તેરે સબબ વાંકી જો યેક બારકરૂં;
જુતેજી ફીર ન કભી વસ્લકા ઈનકાર કરૂં.

ઉમ્રભર પાસસે તેરે ન કભી જાઉં મંએ;
જો કહે તુ ઉસે આંખોંસે બજા લાઉં મંએ.

સબ્જપરી—અયેસી બાતોકાં ઝબાંપર નહી લાના અછા;
જાન આફતમે નહી મુફત ફંસાના અછા.
દેતા ઇન્દરકે અખાડેપે અબસ જાન હયે તુ;
સખ્ત બેઅકલ હએ દીવાના હએ નાદાન હયે તુ.
અયેસી જા સઓરકો ઇનસાન નહી ચલતે હએ;
વહાં મેરી જાન પરીજાદકેપર જલતે હંએ.
આફત આ જાએગી તુજપર અરે એક આનકે બીચ;
આદમી જાદકા કયા કામ પરસ્તાનકે બીચ.
કોઇ રાજાકુ ખબર જાકે લગા દેવેગા;
ફુંક દેગા વો મુજે તુજકુ જલા દેવેગા.
ન જલાએગા તો આફતમે ફસાએગા તુજે;
કએદ કરકે વો કુવે ખુબ ઝુકાએગા તુજે.

ગુલફાંમ—મંએ ન માનુંગા ન માનુંગા કભી બાત તેરી;
કામ કીસ રોજકે આવેગી મુલાકાત તેરી.
બાતજો અસ્લથી મંએ અકલસે પયેછાન ગયા;
બાએસ ઇનકારકા જાની મેરા દીલ જાન ગયા.
તુ કીસી દેવકી ખીજમતમેં વહાં જાતી હએ;
ઇસલીએ મુજકો સભામે નહી લે જાતી હએ.

સબ્જપરી—બાત હરગેજ યે ઝબાંસે ન નીકાલો સાહેબ;
હોશમેં આવો જરા મુંહકુ સંભાલો સાહેબ.
દેવસે મુજકુ બુરા કામ જો કરના હોતા;
આદમી જાદપે કીસ વાસ્તે મરના હોતા.

મંએ પરી હોકે ઔર અયેસેપે ફેદા જાન કરૂં;
એડી ચોટીપે મુવે દેવકુ કુરબાન કરૂં.

ગુલફાંમ—દીલ હરયેક શખ્સકા ફંદેમે ફસાતી હયે તુ;
અએ પરી ક્યું મુઝે બાતોંમે ઉડાતી હયે તુ.
સુબ્હો હોતી હયે મેરી જાન કોઇ આનકે બીચ;
ભએરવી ચલકે સુના મુઝકુ પરસ્તાનકે બીચ.
વહાં ન લે જાએગી તો ઉસ ગુજર જાવુંગા;
આપ મંએ અપના ગલા કાટકે મર જાવુંગા.

(ગુલફાંમકા ખંજર નીકાલકર ખુદકા ગલા કાટને ચાહના, છીન લેના સબ્જપરીને ઉસકે હાથસે ખંજરકુ ઔર ફેંકદેના ઝમીનપર.)

સબ્જપરી—મુફતકી યાર ખરાબ અપની જવાંની તુને;
હાએ અફસોસ મેરી બાત ન માની તુને.
અબ મીલેગા ન અઝીજોંસે ન મા બાપસે તુ;
શેરકે મુંહમેં મેરી જાન ચલા આપસે તુ.
થક ગએ હોટ કહાંતક અરે સમજાવું મંએ;
ચલ અખાડા તુઝે ઇન્દરકા દીખાલાવું મંએ.

(જાના ગુલફામો સબ્જપરીકા હાથ પકડે હુવે થોડી દુર તક.)

ઝીલા—પીલુ.

ગુલફાંમ—કીસ તરહ ચલનેકો તૈયાર મેરી જાન હુ મંએ;
તુ પરીજાદ હએ ચાલાક ઔર ઇનસાન હું મંએ.
ઉડકે તુ જાએગી એક પલમેં પરસ્તાનકે બીચ;
હાથ ફએલાકે મેં રહે જાઊંગા અરમાનકે બીચ.

કોઇ ઉડ ચલનેકી તદબીર બતાદે મુજકો;
પર ફિરી દોકે તુ નૌચકે લાદે મુજકો.

સબ્જપરી—બહેકી બાતે ન કરો હોશમે આવો જાની;
ન પરીજાદકુ બેપરકે ઉડાવો જાની.

(તાલી બજાના સબ્ઝપરીકા ઔર નમુદ હોના હવાઈ તખ્તકા.)

થામલો પાયા મેરે તખ્તકા અબ હાથસે તુમ;
છુટ જાના ન કહીં રાહમે પર સાથસે તુમ.
મુજસે વાં ચલકે કોઇ બાત ન કહેના સાહેબ
પીછે પીછે મેરે તુમ નાચમે રહેના સાહેબ.
ગાકે ઔર નાચકે ભુત સબકુ બનાદુંગી મંએ;
તુજકો લેજાકે દરખ્તોંમે છુપાદુંગી મંએ.
કીસી આફતમેં એકાએક અગર આના જાની;
યાદ રખના કે મુજેહ ભુલ ન જાના જાની.

(બએઠના સબ્જપરી ઉપર તખ્તકે પએર પકડકર ગુલફાંમકા લટક જાના તખ્તકા ઉપર.)

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

દરબાર.

(નજર આના ઇન્દરકા તખ્તપર બએઠે હુવે મએ દરબારીયોંકે આના સબ્જપરીકા ગુલફામકો લીએ હુવે ઔર પોશીદા કરના એક બાજુપર.)

છંદ.

સબ્જપરી—સભામેં બુલવા કર મુજે આપ કીયા આરામ;
આઇ હું મંએ ફીર યહાં કરને અપના કામ.

કરને અપના કામ યહાં ફીર હું મંએ આઈ;
ઠુમરી છંદ ગજલકી જીમે ધુંન હએ સમાઈ.
સમા બંધેગા આજ જો મંએ જી ખોલકે ગાઇ;
કહેંગે સબ ઉસ્તાદને કયા કયા ચીજેં બનાઇ.

પરજ—ઠુમરી.

મોરી અંખીયા ફરકન લાગી;
કહાં ગયો યાર કીધર ગઈ સખીયાં—અંખીયાં.
નએંનનમેં દીલદાર બસત હએ;
યે અંખીયાં અલમાસ પરખીયાં—અંખીયાં.
દેહ ફુકત હએ જીયા તરપત હએ;
પ્રીત લગાકે મજાહ હમ ચખીયાં—અંખીયાં.
બલબલ જાઉ મંએ ઉસ્તાદ કે;
બીચ સભાકે મોરી પત રખીઆં—અંખીયાં.

(આના લાલદેવકા શોઅલે ૨ સામને ઇન્દરકે શીકાયત કરના ગુલફામકે આનેકી.)

મસનવી.

લાલદેવ—મહારાજકો હક રખે શાદ કામ;
નઈ આજ હયે અર્જ કરતા ગુલામ.
મંએ ખાતાથા ઇસ દમ ચમનકી હવા;
હકીકત ઓ દેખી કે હોશ ઉડ ગયા.
શજર હએ પુરાના જો શમશાદકા;
ગુઝર હએ વહાં આદમીજાદકા.

નહીં કરતી અસ્લા મેરી અકલ કામ;
વો ઇનસાન હુએ યાકે માહેતમામ.
ઉસે કોન લાયા યહાં અપને સાથ;
ઇસી શીકમે કબસે મલતા હું હાથ.
(મુખાતીબ હોના ઇન્દરકા તરફ દરબારીયોંકે સબ્જપરીકા કહેના લાલદેવસે આલમે યાસમેં.)

બ્રાહુન્સ—મસનવી.

સબ્જપરી—નકર લાલદેવ ઇસતરહકે કલામ;
અરે બે મુરવ્વત ઝરાં અપની થામ.
ખુદાકે ગજબસે જરા દીલમેં કાંપ;
ચુગલખોરકે મુંહકુ ડસતેં હંએ સાંપ.
પરીકી તરફ દેખ આદમક ન બન;
ખુરાઈસે બાજઆ બ કૌલે હસન.
કીસીકી બદી તુ ન કર અયેબ હએ;
કે ઉસકા ખુદા આલે મુલ ગયેબ હએ.
દાલે આશક ઇસ બાતસે હીલ ગયા;
તુજે હાયે કમબખ્ત કયા મીલ ગયા.
(પુછના ઇન્દરકા ગજબમે આકે લાલદેવસે.)

મજકુર—તર્જ.

ઇન્દર—અરે દેવ તુ હએ એ કયા બક રહા;
મેરે બાગમે કામ ઇનસાંકા કયા.
હુવા કીસ તરેહ યાં બશરકા ગુજર;
પરીન્દાં કે દહશતસે જલતે હએ પર.

કદમ રખ સકે જીનકી કયા જાન હએ;
ફરીશતોં કી યહાં અકલ હએરાન હએ.
કીસી દેવસે આશનાઈ ન હો;
પરી કોઇ સાથ ઉસકો લાઇ ન હો.
ઉસે ખીંચ લા પાસ મેરે શીતાબ;
કે ગુસ્સેસે હએ હાલ મેરા ખરાબ.

(જાના લાલદેવકા નજદીક ગુલફાંમકે ઔર પુછના ગુસ્સેસે ઉસકો ડરના ગુલફાંમકા ઉસે દેખકર.)

મસનવી.

લાલદેવ—બશર હએકે જીન હએકે સાયા હયે તુ;
પરસ્તાનમે કયુંકર આયા હએ તુ.
ઉઠા આંખ કર જલ્દ મુજસે બયાં;
બીઠાયા તુજેહ કીસને લા કર યહાં.
ચમનકા કોઇ ગુલકે બુટા હએ તુ;
સીતારા વયા બનકે ટુટા હએ તુ.
પરીપર યે સયેદા તેરા દીલ હુવા;
અખાડેમેં ઈન્દરકા દાખેલ હુવા.
મેરે સાથ ચલ જલ્દ અગે બેશઉર;
બુલાયા હએ રાજાને અપને હુજુર.

(લાના ગુલફાંમકો લાલદેવકા ખીંચતે હુવે રૂબરૂ ઇન્દરકે ઔર અર્જ કરના.)

મસનવી.

લાલદેવ—હુજુરીમે હાજેર હએ એ શોઅલેખુ;
મહારાજ સાહેબ નીથાહ રૂબરૂ.
બજા આપકા હુકમ લાયા ગુલામ;
ચમનમે પોંહોચકર કીયા અપના કામ.
શજરકે તલેસે ઉઠાયા ઈસે;
સભાકી તરફ ખીંચ લાયા ઠસે.
ડરા મંએ ન કુછ ઈસકી ફરયાદસે;
ઉડા લાયા કુમરીકુ શમશાદસે.
સીતમ કીજીએ જો સઝાવાર હએ;
ખડા દસ્ત બસ્તા ગુનાહગાર હએ.
(પુછના ઇન્દરકા ગુલફાંમકો ગુસ્સેસે સબબ આનેકા.)

બ્રહુન્સ—મસનવી.

ઈન્દર—અરે કૌન હએ તુ તેરા કયા હએ નામ;
સભા તુને કી મેરી બરહમ તમામ.
તુજે લાયા યહાં કોન અયે બદ સીફાત;
બયાં મુજસે કર જલ્દ એવારેદાત.
કીયા કસ્દ તુને પરસ્તાનકા;
ન ખઓફ આયા અપની તુજે જાનકા.
મેરી સારી મહફીલકી લી આબરૂ;
યહાં ધુરને આયા પરયોંકો તુ.
બતા હાલ આનેકા અયે દર્દ નાક;
જલાકર અભી વર ન કરદુંગા ખાક.
(અર્જ કરના ગુલફાંમકા હાથ જોડ કર)

પીલુ—મસનવી.

ગુલફાંમ—કહુ કયા ફલકકા સતાયા હું મંએ.
યહાં ખેલ કર જીપે આયા હું મંએ.
પરી સબ્જ હએ જો અખાડેમે યાં;
ઉસીકા હું દીવાના મંએ નીમજાં.
સભાકી સદા ધુમ સુનતાથા મંએ;
ઈસી ફીકર્મે સરકુ ધુનતાથા મંએ.
ઓ આને લગી આજકી શબ જો યાં;
ભટકકર હુવા તખ્તમે મંએ રવાં.
બલાગેં હુવા યાં ગીરફતાર હું;
જો ચાહો સજા દો ગુનાહગાર હું.
(દેખના ઇન્દરકા સબજપરીકી તરફ નીગાહ ગજબસે)

ખ્રાહુન્સ—મસનવી.

ઇન્દર—અરી ઓ પરી સબ્જ ઓ બે હયા;
મેરે સામને જલ્દ આ બેસવા.
થુડી હએ તેરી જાત બુનયાદ પર;
કે આશક હુઇ આદમી ઝાદપર.
બનાયા અરી તુને ઈનસાંકુ યાર;
બકોલે હસન સુન તુ અયે નાબકાર.
તેરા રંગ ગયેરતસે ઉડતા નહી;
તુજે કયા પરીઝાદ જુડતા નહી.
સભામે લગા લાઈ ઇનસાંકુ સાથ;
તેરા અબ ગીરેબાં હએ ઔર મેરા હાથ.
(મારને ચાહના ઇન્દર સબ્જપરીકુ છુડાના સભોને આજેજી કરકે.)

પરજ—ઠુમરી.

સબ—રાજાજી ન કરો જુલ્મ યે;
ખતા હુઇ બેશક બડી યે—રાજાજી.
મોહબતકે મારે હુવા કુસુર;
ખતા બખ્શો મેહેર કરો માહારાજ—રા.

(અર્જ કરના સબ્જપરીકા ઈન્દરસે સર ઝુકાકર ઔર નાદીમ કરના ગુલફાંમકો ગલે લીપટાકર.)

જીલા—મસનવી.

સબ્જપરી—જફા ઓ સીતમકી સઝાવાર હું મંએ;
હકીકતમેં તેરી ગુનાહગાર હું મંએ.
અરે કયું મંએ વાં તુજસે કહેતીથી કયા;
ન માના મેરા હાએ તુને કહા.
બલામેં પડા આપ ભી બેખતા;
મુજેભી અખાડેમેં રૂસવા કીયા.
કહાં ફેકે અબ દેખું રાજા તુજે;
ખુદાકુ મેરી જાન સોંપા તુજે.
જો જીતે હંયેતો ફીરભી મીલ જાએંગે;
નહીંતો કીએકી સજા પાએંગે.

(લાલદેવકા દોનોકું જુદા કરના ઔર ગુલફાંમકા આહ ભર કહેના.)

બન્જારા.

ગુલફાંમ—મુજેહ ઈશ્ક પરીને મારા. હયે લાદ ચલા બન્જારા;
હયે ઇશ્કસે સબ કુચ પએદા, બુલબુલ હએ ગુલપર શએદાજી;
માઅશુક જુદા દીલપારા—હયે.

કોઇ હુરનકા હએ બેપારી, બેચે હએ બદીલ દીદારીજી;
બાઝારે મહોબત હારા—હયે.
હયે હીરા કન્કર મોતી, તકદીર હએ મેરી સોતીજી;
અબ છુટા અયેશ હમારા--હયે.
હયે કંહા ફરીદું જમશીદ, નૌશીરવાં ખુસરૂ જાવીદજી;
કંહા તખ્ત સીકંદર દારા--હયે.
કોઇ ઈશ્કકો દેખો પરકો, યા સચ્ચા જુદા હયે બોલોજી;
હયે મતલબ દીલકા ન્યારા--હયે.
આશક યે પડા આફતમે, માઅશુક રહી હૈરતમેજી;
કહા "ઝરીફ" દીલ અફગારા--હયે.
(પુખરાજ પરીકા આના ઔર ગુલફામકો સમજાના.)

બંજારા.

પુખરાજપરી--ઈસ ઇશ્કકુ હમ પએછાને સુન કહેતી હું દીવાને;
યે ઇશ્ક કંહી પર ગુલ હયે, યે ઈશ્ક કંહી બુલબુલ હયેજી;
કંહી ખાર ઈશ્કકુ જાને--સુન.
યેક ઈશ્કકે ખાતેર હાયે, દીવાને ક્યા ક્યા બનાએજી;
કોઇ મસ્જીદ કોઇ બુતખાને--સુન.
હયે ઇશ્કસે સારી ખુદાઇ, હર શયમે હમે નજર આઈજી;
સબ ઈશ્કકે હયે અફસાને--સુન.
ગરઝઈશ્કે"ઝરીફ"હયેઆફત,આશકોંપે લાતાકીયામતજી;
વોહ શમઅ હયે હમ પરવાને--સુન.
(નીલમ પરીકા આના ઔર ગુલફામકો સમજાના.)

બંજારા.

નીલમપરી—યે ઇશ્કકા હયે કારખાના, આબાદ કરે વએરાના;
ના હીંદુ મુસલમાં કાફેર, હયે ઇશ્કકા મઝહબ નાદેરજી;
કયા ડએરો હરમ બુતખાના—આબાદ.
યે ઇશ્ક ગલા કટવાએ. યે ઇશ્ક હયે સુલી ચડાએજી;
મનસુર હો યા મસ્તાના—આબાદ.
હર શયમે ઇશ્ક ભરા હયે. સબ ઇશ્કસે પએદા હુવા હએજી;
ક્યા શમાઅ ઓ કયા પરવાના—આબાદ.
જો ઇશ્કકી દરીયા પાયા, વહાં અક્લકો અપને બહાયાજી;
દુર દાના હુવા મેરજાના—આબાદ.
હયે "ઝરીફકા" યે કહેના, જો આશક હયે ઓ જાનાજી;
દાના હો રહે દીવાના—આબાદ.

(ગુલફામકા ગીલા કરના અપની કીસ્મતકા.)

ભએરવી—ગજલ.

બુલ બુલે શયેદાને પુછા ગુલસે યું રોજ—તર્જ.

ગુલફામ—તુ નકર અપને લીએ તદબીર અપને હાથસે;
કામ કરતી હએ તેરા તકદીર અપને હાથસે—તુ નકર.
ગબ્રસે કર રામ રામ ઓર શેખ સાહેબકુ સલામ;
હકને ખીંચી હએ હરએક તસવીર અપને હાથસે-તુન.
કલ્બ અપના સાફ કરલે સુના રૂપા હએ યેહી;
ફેંક દે પારસકે તંઇ અકસીર અપને હાથસે—તુ નકર
કબ્રપર મજનુકે જાવે લયેલી ગર દામન કશાં;
લાશ નીકલેગી કફનકુ ચીર અપને હાતસે—તુ ન કર.

દામને આલુદા હએ ખામુશ હોતો કયા અજબ;
પાક કરદે હઝરતે શબ્બીર અપને હાથસે—તુ ન કર.
સબ્જપરી—હયે યેહી ઉમીદ બસ મુજકો ખુદાકી ઝાતસે;
ઓ બચાને વાલા હએ હરયેક બલા આફાતસે—આસરા
જોકે પએશાની પે હયે ઓ પેશ આતા હયે "ઝરીફ;"
ઈશ્કકી મુશકીલ હો હલ મુશકીલ કુશાકે હાતસે—આસરા.

(ગુલફામકા સબ્ઝપરીકો સમજાના.)

બન્જારા.

ગુલફામ—ઉલ્ફતમે તેરે માહપારા, બન જાતા હું બંજારા;
દરીયાએ ઈશ્કમે વહા, ડાલા હું કદમ બીસ્મીલ્લાજી;
કબ દેખે હયે મીલતા કીનારા—બન.
ફરહાદકે સરકુ ફોડા, મજનુંકુ ન જીતા છોડાજી;
યુસુફકુ કુવેમે ઉતારા—બન.
નલ દમનકા હાલ અયાં હયે, ઔર રાજા હીર કંહા હયેજી;
મોહના બટાઉકુ મારા—બન.
મનસુરકુ મારહી ડાલા, ઔર શમ્સકી ખાલ નીકાલાજી;
હો "ઝરીફસા" આવારા—બન.

(કહેના ઇન્દરકા લાલદેવસે ગુલ્ફામકી ગીરફતારીકે લીએ)

બ્રહ્‌ન્સ—મસનવી.

ઈન્દર—અરે દેવ કર કસ્દ બેદાદકા,
પકડ હાથ ઇસ આદમી જાદકા.
કુવા ઓ જો હએ કાફમે પુર ખતર,
અભી જાકે ઉસમે ઇસે કયેદ કર

પરી સબ્જ હુએ જો યે આગે ખડી,
ખતા કી હુએ ઇસ બેસવાને બડી.
સો તુ નોચકર ઇસકે પર ઔર બાલ,
અખાડેસે મેરે અભી દે નીકાલ.
ઉડાતી ફીરે ખાક યેહ કુબકુ,
ના આયે હમારે કભી રૂબરૂ.

(બખ્શીસ ચાહના ઇન્દરસે ગુલફામો સબ્જપરીકી સબ દરબારીયોંને)

કલ્યાન—ગજલ.

અંદર ઝમીકે ઇશ્ક હયે ઇશ્ક આસમાનમે.—તર્જ.

સબ્જપરી—લો આખરી યે સબ્જપરીકા સલામ હયે;
રાજાકા દેવ પરીયોંકા મજરા સલામ હયે–લો.
ઈન્દર—ચલ તુ નીકલ યહાંસે અલેકમ સલામ હયે;
શરમીંદા તુજસે મેરી યેહ મહફીલ તમામ હયે–લો.
પુખરાજપરી—તકસીર અફ્વ ઇશ્કકા નાદર મકામ હયે;
મંએ નઓશ બેખુદીકા યે લબરેઝ જામ હયે–લો.
નીલમપરી—મહારાજ ઇશ્ક અકલમે ઝગડા મુદામ હયે;
હમ આજીઝોપે ગુસ્સેકા કરના હરામ હયે–લો.
લાલપરી—કુદરત ખુદાકી દેખો મદારૂલ મહામ હયે;
ઇનસાન દેવ જીનો પરી લાકલામ હયે—લો.
કાલાદેવ—કરના ખતા મઆફ રહે નેકનામ હયે;
યે અર્ઝ કરતા આપકા કાલા ગુલામ હયે—લો.
લાલદેવ—તાઝીર દેના જો કરે બેરાહ કામ હયે;
ઝરબુલ મસલ યે કહેના મેરા ખાસો આમ હયે-લો.

ઈન્દર—પર છીન લેકે છોડદે યે બદ ખીરામ હયે;
ના કામ યે "ઝરીફ" રહે સુબ્હો શામ હયે–લો.

(જાના સબ્જપરીકા ગુલફામકુ સાત લીએ. ઔર લાલદેવકા ઉસ્કો લેઆના. ઔર ગુલફામકા ગાના સબ્જ-પરીકી જુદાઇમે.)

૭૭લ —ગજલ.

ઈસ આતશે ઉલ્ફતને ક્યા આગ લગાદી—તર્જ.

ગુલફામ—જબસે દીખા ગઈ રૂખે રોશનકી ઓ ઝલક;
નરગીસકી તરહા અપની ખુલી રહે ગઇ પલક—જબસે.
પહુંચાયા મેરે હાલ કો હયે હયે યહાં તલક;
યે કીસકા બદલા તુને લીઆ આજ અયે ફલક—જબસે.
અફસોસ હાયે તુને કીયા મુજપે કયા સીતમ;
અયે ચર્ખ અબ જુદા હુવી મુજસે મેરી સનમ—જબસે.

(હુકમ દેના ઈન્દરકા લાલદેવકો ગુલફામકો કયેદ કરનેકે લીએ.)

પરજ—ઠુમરી.

તોહે દાલુ અજાબમે શામો સહર—તર્જ.

ઈન્દર—ગયા હુકમ મેરા અયે દેવ બીસર;
જા ડાલ કુવેમે દેર ન કર—ગયા.
આગ લગાદે સોલા ભડકા દે;
મુખ્તાર હયે તુ જો ચાહેસો કર—ગયા.
જલ્દ યહાંસે ઇસ્કુ તુ લેજા;
તાકે "ઝરીફકુ" ના હો ખબર—ગયા.

(ગુલફામકા આહો જારીસે સબકો સલામ કરના.)

ભયેરવી—મુસ્તેઝાદ.

ક્યા ઝુલ્મ પડા હાયરે હમ દોનોકે ઉપર—તર્જ.

ગુલફામ—જાતા હું કયેદખાનેમે દરબારકુ સલામ;
જીનકુ પરીકુ દેવકુ સરદારકુ સલામ;
આહત પરીકી મુજકુ ઝુકાઇ હયે આહમે;
યુસુફકુ ઔર મીસરકુ બાઝારકુ સલામ;
બાગે ઇરમસે જાતા હું પુરખાર દસ્તમે;
ગુલકુ કલીકુ નરગીસે બીમારકુ સલામ;
મઝહબ હયે ઇશ્કકા મેરી મીલ્લત જીનુસે હયે;
દઇરો હરમકુ કાફેરો દીંદારકુ સલામ;
ઝીન્દાંમે લાલદેવ મુજેહ લેચલા "ઝરીફ";
ઇન્દરકુ બઝમકો મેરે દીલદારકો સલામ.
(લે જાના લાલદેવકા ગુલફામકુ ખીંચતે હુવે)

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

(આના સબ્જપરીકા ઔરગુલફામકી જુદાઈમે ગાના.)

ભઐરવી—ગજલ.

મરતી હું તેરે હીજ્રમ અયે યાર ખબર લે—તર્જ.

સબ્ઝપરી—મરતી હું જુદાઈસે અયે ગુલફામ ખબરલે;
બેચએન હું અયે રાહતો આરામ ખબરલે-મ.

જા હોટોંપે આઈ હયે નીકલ જાએગી દમમેં;
આ સુબ્હો ન દેખેગા સરે શામ ખબર લે-મ.
ઉમ્મીદે મુલાકાતમે બાકી હયે મેરા દમ;
મર જાઉંગી પચતાએગા નાકામ ખબરલે-મ.
ઈનસામે વફાઈ નહી મશહુરે જહાં હયે;
પર તુજપે નહી હયે મેરા ઇલઝામ ખબરલે-મ.
જોગન હો ભટકતી હું "ઝરીફ" દીલે નાલાં;
દરપયે હયે મેરે ગરદીશે ઐયામ ખબર લે-મ.
(આના કયેક પરીયોંકા ઔર કહેના સબ્ઝપરીકા.)

બન્જારા.

સબ્ઝપરી—અયે પરીઓ બતાવો ખુદારા, હયે કંહા ગયા બન્જારા;
મંએ ઢુંડને ઉસ્કુ જાગન, બનકે ફીરતી હું બનબનજી;
કોયલસા કરતી પુકારા——હયે.
જંગલ જંગલ મંએ ભટકું, યા પાહાડપર સર પટકુંજી;
સાહરામે ફીરી આવારા——હયે.
કભી મોમસા મંએ ગલતી હું,કભીશમઆસીફ્તજલતીહુંજી;
કભી ચશ્મ બની ફવ્વારા——હયે.
ગુલફામકી દેખો જુદાઇ, જોગન હયે પરીકુ બનાજી;
હયે ઇસ્કે "ઝરીફ" નઆરા——હયે.
(યાકુત પરીકા ઉસ્કો સમજાના.)

બંજારા.

યાકુતપરી—અયે જોગન મત હો અવારા, જા ઢુંડ તેરા બંજારા;
મદરાસસે તા હીંદુસ્તાં યા રૂમોશામ બદખ્શાંજી;
યા અજમમે બલ્ખ બુખારા——જા ઢુંડ.

યા ચીનો ચગલ ઇરાંમે, બુગદાદ મીસર તુરાંમેજી;
યા યમનમે હોગા બીચારા—જા ઢુંડ.
શીરાઝ ઔર કાબલમે, યા મુલ્કે અરબ ઝાબલમેજી;
આંખોંકા તેરે તારા—જા ઢુંડ.
કલકત્તા લખનો કશમીર, યા દેહેલ્હી પીશાવર અજમેરજી;
પંજાબ વો મુલતાં સારા—જા ઢુંડ.
નેપાલ જબલપુર લાહોર, ભોપાલ મથુરા ઇંદોરજી;
યા સુરત દખ્ખન સારા—જા ઢુંડ.
યાં સીન્તે બનારસ જાવે, યા દવારકાંમે પાવેજી;
મક્કેમે ફર તુ પુકારા—જા ઢુંડ.
ગુજરાત બરોડા બીંગલુર, કોકનસે લેતા મએસુરજી;
યા પુનાં દેખ સીતારા—જા ઢુંડ.
કલ્યાની તલોજા ઉરન, યા ભીમડી બંમબઇ તારન;
નાટકોમે હોગા કજારા—જા ઢુંડ.
યા પાસ "ઝરીફ કે" જાવે તો ઉસ્કા પતા મીલજાવેજી;
નહી ભુલા તુજકુ પ્યારા—જા ઢુંડ.

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

(આના લાલદેવકા ગુલફાંમકો જંનજીરોંમે જકડે હુવે લેકર કુવેમેં કએદ કરનેકે લીએ ઔર ગુલફાંમકા યાદે માઅશુકમે ગમ કરના.)

બેહાગ પરજ--મરસીયા.

ગમ જદા માફ આયા અઝીજો--તર્જ.

ગુલફામ--ઈશ્ક ક્યા બદ બલા હયે ખુદાયા--હાએ,
ઇશ્કને યે મુસીબત દીખાયા--હાએ,
ઈશ્કને ઝુલ્ફમે લા ફસાયા--હાએ,
ઇશ્ક ચાહે ઝકનમે જુકાયા--હાએ,
યે બગુયમ બદીલ આશનારા,
હાલે ઝારમ બ આહો ફેં ગારા,
હાએ કીસ્મત--વાંએ આફત,
અપના હોગા ઈશ્ક રાહ બર,
હાયે દીલબર વાયે દીલબર હાએ--ઈશ્ક.
કયા કહું હીન્દકા મંએ ફસાના--હાએ,
વો ચમન ઓર મસ્નદ શાહાના--હાએ,
હયે કંહા તખ્ત ઓ ખુસ રવાંના--હાએ,
નાઝ અંદાઝ હસ્ના હસાના--હાએ,
ઝાકીરે માહવે રૂએસ્ત સનમા,
બે ખુદો ખુદ ખુદા દીદ અઝમાં,
હાયે કીસ્મત--વાએ આફત,
"ઝરીફ" આશક બોલા યુંકર,
હાએ દીલબર વાએ દીલબર હાએ--ઇશ્ક.
(લેજના લાલદેવકા ગુલફામકો ખીંચતે હુવે કુવેમેં.)

બાબ દુસરા—પરદા ચૌથા.

જંગલ.

(સબ્જપરીકા આના ઔર ગાના.)

ભઐરવી--ગજલ.

અયે મુજ રઈ ગયા સરે સરવર કંહા કંહા--તર્જ.

સબ્જપરી--જોગન મંએ બનકે ઢુંડી અરે દીલબર કંહા કંહા;
હમરા લે ફીરા દીલે મુઝતર કંહા કંહા-જો.
દયેરો હરમમે મોબીદો ગીરજા કનીસ્તમે;
વો હ બુત સમજકે ચુમી હું પથ્થર કંહા કંહા-જો.
કોહો જબલમે દસ્તમે સાહરામે શેહેરમે;
ગઈ લે હવાએ શોકમે સર સર કંહા કંહા-જો.
દીલમે જીગરમે સીનેમે પહેલુમે ચશ્મમે;
લીખી હુવી હએ સુરતે દીલબર કંહા કંહા-જો.
આહુ કે તરહા તબ્બતો ચીનો ખતા ખુતન,
ફીરવાઈ બોએ ઝુલ્ફે મોઅમ્બર કંહા કંહા-જો.
મકતલમે રનમે કર બો બલા કત્લ ગાહમે;
હો સર બ કફ ગઈ હું સીતમગર કંહા કંહા-જો.
બાગે ઈરમમે જન્નતો ખુલ્દો બેહેસ્તમે;
ફુમરી હો દેખી રશ્કે સનોબર કંહા કંહા-જો.
દેવાંમે જીન્નો પરયોંમે જા કોહ કાફમે;
જોગન હો છાન મારી હું મંદીર કંહા કંહા-જો.
નાટકમે મીલહી જાયેગા ગુલફામ અયે "ઝરીફ;"
ફીરવાયા મુજકો ગુનબદે અખઝર કંહા કંહા-જો.

(કાલાદેવકા આના ઔર જોગનકુ દેખકર ચલે જાના.
બાઅદ જોગન ગાકે ચલે જાના.)

સબ્ઝપરી—મંએ તો બન બયેઠી જોગન;
બીર માયા ઉનેહ કીન સૌતન—મંએ.
અખતર પીઆસે યું જા કહીઓ;
રએન કટી તારે ગીન ગીન—મંએ.

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

(આના કાલેદેવકા રૂબરૂ ઇન્દરકે ઓર તાઅરીફ કરના જોગનકી.)

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ—ખુદા રાજાજીકો રખે શાદમાં;
જો જાન બખ્શીતો ખોલું જબાં.
પરસ્તાનમેં જોગન યક આઇ હએ,
ખલાયેક સબ ઉસકી તમાશાઇ હએ.
વો હએ નાચતી ગાતી ઇસ આનસે;
કે જીન સદકે હોતે હએ સોજાનસે.
મલી હએ ભભુત ઓર અફશાં ચુની;
ન દેખી હયે જોગન ન અએસી સુની.
(હુકુમ દેના ઇન્દરકા મુશતાક હોકર.)

મજકુર—તર્જ.

ઇન્દર—ન કર દેર અએ દેવ બેહેરે ખુદા;
અખાડેમેં મેરે ઉસે જલ્દ લા.

મંએ દેખું વો જોગન હુએ કીસ શાનકી;
પરી હુએ વયા કીસ્મ ઇનસાનકી.
કીસી દેવ જીનકી સતાઈ ન હો;
મેરે પાસ ફરયાદ લાઇ ન હો.
ન લાએ વો કુછ ઔર દીલમે ખ્યાલ;
દીખાએ મુજે આકે અપના જમાલ.
(જાના કાલેદેવકા તસલીમ કરકે.)

.બાબ દુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

.જંગલ.

(આના સબ્જ પરીકા ફીરાકે ગુલફામમેં ભટકતે હુવે.)

ભયેરવી—ગજલ.

હોતા હયે કોઇ આનમે અબ કામ હમારા—તર્જ.

જોગન—મીલતાં નહી કીસ જાએ દીલારામ હમારા;
હુએ બર્ફસા તડપ દીલે ના કામ હમારા-મી.
સર મારતી પથ્થરપે હું અયે શેખ બીરાહમન;
અબતક બુતે સંગીન હુવા રામ હમારા-મી.
માનીંદે સબા રંગે ચમન શર્મસે ઉડ જાએ;
ગર સયેર કો આ જાએ ગુલન્દામ હમારા-મી.
મરતી હું ખબર લે મેરે અયે રશ્કે મસીહા;
દુરીમેં ન હોજાએ કંહી કામ હમારા-મી.
મંએ ખાર સમજતી હું યે ગુલઝારે જહાંકુ;
જબ તક ન"ઝરીફ"આ મીલે ગુલફામહમારા-મી.
(આના કાલે દેવકા ઔર પએગામે ઇન્દર સુનાના.)

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ—અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ;
કીયા હએ તુજેહ રાજા ઇન્દરને યાદ.
ફાસીસે તેરા સુન લીયા હએ જો હાલ;
મુલાકાતકા શૌક ઉસે હએ કમાલ.
મેરા દેર કરના ઉસે શાક હએ;
તેરે નાચ ગાનેકા મુશતાક હએ.
મુરાદ અબ તેરે દીલકી બરઆએગી;
જો માંગેગી વો ચીજ મીલ જાએગી.
ન ફીર ઉમ્ર ભર તુ કરેગી સવાલ;
વો યક દમમેં કર દેગા તુજકો નેહાલ.
(જવાબ દેના જોગનકા કાલે દેવકો
તઆનો લગાવટસે.)

મજકુર—તર્જ.

જોગન—યે બાતેં ન લાના જબાંપર કભી;
ફકીરોંસે અછી નહીં દીલ લગી.
બડા વો મેરા દેને વાલા હુવા;
ખુશામદતસે મુંહ તેરા કાલા હુવા.
ફકીરોં કો દૌલતકી પરવા નહી;
યહાં હર કે અફજાલમે કયા નહી.
જો ગાનેકા રાજા તલબગાર હએ;
તો યાં ફાસ કો ચલનેમે ઈનકાર હએ.
(જાના જોગનકા કાલે દેવકે સાથ.)

બાબ દુસરા—પરદા સાતવાં.

દરબાર.

(આના કાલેદેવકા જોગનકો લીએ હુવે.)

પંચમ—મસનવી.

કાલાદેવ—મહારાજ કીજે ઇધર અબ નીઘાહ;
યે જોગન હએ હાજીર બહાલે તબાહ.
મીલા કીસ ખરાબીસે ઇસકા નીશાં;
હુવા મંએ પરસ્તાંમે હરસુ રવાં.
બહોત જલ્દ ખીદમતમેં આયા હું મંએ;
અખાડેમેં જોગનકો લાયા હું મંએ.
અજબ ખુશ ગુલુ હયે યે ઝોરા જબીં;
ઉડાતી હયે જંગલેમે કયા ભયરવી.
હરયેક તાન પર લોટ જાતા હયે જી;
સુના હોગા ગાના ન યેસા કભી.

(પુછા ઇન્દરકા જોગનસે.)

મજકુર—તર્જ.

ઇન્દર—અરી જોગન અયે દર્દકી મુબતેલા;
ફકીરોંકા કયું ભેસ તુને લીયા.
ફીદા કીસપે હએ કીસપે શયેદા હએ તુ;
કોઇ આદમી હયે પરી યા હયે તુ.
કહાંસે યહાં તેરા આના હુવા;
કે મુશતાક સારા ઝમાના હુવા.
કીસે ઢુંડતી ફીરતી હએ કુબકુ;
ઉડાતી હએ કયું ખાક જંગલકી તુ.

સુના અપના ગાના મુજેહભી ઝરા;
સુના ભએરવી છેડ યા જોગીઆ.
(જવાબ દેના જોગનકા ઇન્દરકો બગમ.)

મજકુર—તર્જ.

જોગન—માહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ;
ફકીરોંકા દીલ દર્દસે હએ નીઢાલ.
મેરા મુજસે માઅશુક હએ છુટ ગયા;
મેરા રાજ ઇસ દેસમેં લુટ ગયા.
યહાં ઢુંડને ઉસકો આઇ હું મંએ;
બી રોગન હું ગમકી સતાઇ હું મંએ.
સુનાતી હું ગાના જો હયે મુજકુ યાદ,
અજબ કયા,જો મીલ જાયે દીલકીમુરાદ.
અગર રાગસે ગયેર હો દીલકા હાલ;
ન જોગનકા રદ કીજીએગા સવાલ.

ઝીંજોટી—ઠુમરી.

પરદેસન જુગની—તર્જ.

ઈન્દર—સુન બાત હમારી જોગન, મતવારી પીઆરી જોગનની-સુ.
અબ મુજકુ સુના તુ ગાના, મલ્હાર ઓ દીપક રાના;
ભેરવી સુના બા માના, યા બીહાગ પીઆરી મોહનની-સુ.
ટપ્પા ઓ તીલાના ધ્રુરપત, ઠોમરી ગજલ હો યા ગત;
હોરી બસંત બા ફરહત હયે સુબ્હ બાહારે ગુલશનની-સુન.
જો માંગેગી દઊંગા તુજકુ, ઔર નાચ દીખાદે સબકુ;
કુચ ગાના સુનાદે મુજકુ, દીખલાદે બાહારે જોબનની-સુન.
યે દૌલત હશ્મત કુરબાં, યું કહા "ઝરીફ" હયેરાં;
તેરે હુસ્નપે સદકે પરીયાં,આફત હયેગઝબહયેચીતવનની-સુ

મરસીયા.

રાહ—મુસ્તેઝાદ.

જોગન—સુનીએ અહવાલ માહારાજ યે હયે મેરા;
દીલ દોપારા———બન્જારા.
હો ગઈ હું અકેલી ઓ બે આસરા;
અબ ખુદારા———બન્જારા.
ચાહતેં મુજકુ ઘરસે નીકાલા;
યાદમે ઉસ્કે જપતી હું માલા;
હયે "ઝરીફ" દીલ અફગાર યે માજરા;
ગયા પીઆરા———બન્જારા.
(ઈન્દરકા ઉસ્કો જવાબ દેના.)

મજકુર—તર્જ.

ઈન્દર—હાએ અફસોસ બન્જારા જોગન તેરા,
હો બીચારા———ગમકા મારા,
ઝુલ્મસે આહ કીસકે બતંગ આ ગયા,
અયે ખુદારા—સુયે સાહરા.
યા ગયા સુયે હીન્દુસ્તાં ઓ,
યા ગયા ચીન યા ઇસ્ફેહાં ઓ,
યા ગયા સુયે બંગાલા અયે દીલરૂબા,
તેરા પીઆરા———બન્જારા.
હાએ અફસોસ બન્જારા જોગન તેરા,
આ ગયા રૂમ યા શામકુ વો નીકલ,
દીલ હયે બેકલ—કયું ગયા ચલ.
યા મીસરમે ગયા હોગા ઓ બર મહલ,
યાકે કાબલ———યાકે ઝાબલ.

યા ગયા હોગા ઈરાનો તુરાં,
યાકે તાતાર યાકે બદખ્શાં,
હોગા શીરાઝ કંદહારમે બરમલા,
યા બુખારા——————બન્જારા
હાયે અફ્સોસ બન્જારા જોગન તેરા,
યાકે કશમીર યા, સીંધકુ ખસ્તા હાલ,
યાકે ભોપાલ————યાકે બંગાલ,
યાકે લાહોર મુલતાંનકુ ખુશ ખેસાલ,
યાકે નેપાલ————પહોંચા હર હાલ,
યા ગયા લખ્નો દેહેલી પીશાવર,
ગ્યાલી સયેલાનસે હો શનાવર,
ખાસ લંડન વીલાયતંકુ પંહોંચા હયે જા,
દીલ દો પારા——————બન્જારા.
હાએ અફ્સોસ બનજારા જોગન તેરા,
હેદરાબાદ મધરાસ સુરત વતન,
યાકે પટ્ટન————યા હએ કોકન,
અહમદાબાદ ગુજરાત પુના દખન,
સુન અયે જોગન—ઉસ્કા મસ્કન,
આગરા યાકે મથુરા જબલપુર,
યાકે અરકાટ બીંગલુર મહેસુર,
યાકે પંજાબ મલબાર. યા માલટા,
યા સીતારા——————બન્જારા.
હાયે અફ્સોસ બન્જારા જોગન તેરા,
અયે "ઝરીફે" હઝીન કહતે હયે ખાસો આમ,

મુજકુ બદનામ——સુબ્હ તા શામ,
દાવએ શેર ગોઈ હયે મુજકુ હરામ,
અકલકે ખામ——દેતે દુશનામ,
દોસ્તાં સુનકે હોતે હએ દીલશાદ,
દુશમના કયું ન હો ગમસે બરબાદ,
હર સખુન હયે "ઝરીફ" દીલ અફગારકા.
કયા . સફારા————બન્જારા.
હાએ અફસોસ બન્નારા જોગન તેરા.
•(ગાના જોગનકા ફીરાકે યારમે)

ભએરવી—ઠુમરી.

જોગન—કહાં ગયો શાહજાદા જાની પ્યારા;
દીલ તડપેરે હમારા—કહાં ગયો.
વાકા પતા કહી લાગત નાહી;
ઢુંડ ફીરી બન સારા—કહાં ગયો.
(ખુશ હોના ઇન્દરકા દેના ગીલોરી પાનકી જવાબ
દેના જોગનકા મહજુજ હોકર.)

નસર.

જોગન—પાન લેકે કયા કરૂં કીસી સબ્જ રંગકા ધ્યાન હએ,
હડડીયાં ચુના હએ બદન ધાને પાન હએ.
ઇસ્ક લહુ પીપી કે રંગ લાયા હએ,
ફીરાકને કલ્લકા બીડા ઉઠાયા હએ.
ગીલોરી લીએ મુજે કયા તકતા હએ,
ફકીરોંકા મુહ કૌન કીલ સકતા હએ.
જોગન—કહાં ગયો શાહાજાદા જાની પ્યારા,

બીન જાનીકે ઇન નયેનનમેં;

૨એન દીન અંધીઆરા—કંહા.

(દુબારા ખુશ હોના ઇન્દરકા ઔર હાર દેના ઔર જવાબ દેના જોગનકા)

નસર.

જોગન—હાર જુન્હાર નહુંગી દીલકો ખાર હુએ.
અપના ગુલ ઓજાર ગલેકા હાર હોતો બહાર હુએ.
કંહા ગયો શાહઝાદા જાની પીઆરા;

જોગન—ધ્યાનમે જએસી સુર્ખ મછરીયા;
તડપત હોગા બીચારા—કંહા.

(રાજાઇન્દરકા ખુશ હોકે તીસરેબાર રૂમાલ દેના ઔર કહેના જોગનકા)

જોગન—રૂમાલ ઉનેહ દીજીએ જો તંગદસ્ત હયે,
ફકીર અપની કમલીમે મસ્ત હયે,
ઇસ્કકી ગરમીને મારા હયે.
પશમીનેસે કીનારા હયે,
રાજાકે દૌરમે પલ્લેસે આઇ હું.
જો માંગુસો પાઊં—કંહા ગયો.
કોઇ કહે ઉસ્તાદસે જાકે,
તુમરે દમકા સહારા—કંહા ગયો.

(કૌલ દેના ઇન્દરકા જોગનકો શાદ હોકર ઔર
જાહેર હોના છુપે હુવે લીબાસસે જોગનકા)

ભએરવી—ગજલ.

સબ્જપરી—હોતા હએ કોઇ આનમે અબ કામ હમારા;
ઇનઆમમે દીજે હમે ગુલફાંમ હમારા—હોતા.
અબ ચાહસે યુસુફકો નીકલવાવો હમારે;

ઘુટતા હએ અંધેરેમેં દીલારામ હમારા—હોતા.
આશકને તેરે માંગ લીઆ રાજાસે તુજકો;
દેઆએ કોઈ ઉસકો યે પએગામ હમારા—હોતા.
આ જાએ અગર યાર તો છાતીસે લગાલું;
સીનેમે તપા હએ દીલે ના કામ હમારા—હોતા.
અબ વસ્લકે લુટેંગે મજેહ ખલ્કમે એ ખઓફ;
આગાઝસે ક્યા ખુબ હયે અન્જામ હમારા—હોતા.
મંગવાઈએ શાહજાદેકો અબ દેર ન કીજે;
નામ આપકા હો ખલ્કમેં ઔર કામ હમારા—હોતા.
અલ્લાહી મદદગાર હએ હર હાલમે ઉસ્તાદ;
કર સકતી હયે ક્યા ગરદીશે અઇયામ હમારા—હોતા.

(ફરમાના ઇન્દરકા લાલદેવસે ગુલફાંમકી રેહાઇ કે લીએ.)

ઈન્દર— **આસાવરી—મસનવી.**

અરે લાલદેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ, બડા મુજકો જોગનને ધોકા દીયા.
બનાવટ કીથી સારી જાદુગીરી, નહી આદમી હએ યે સબ્જપરી.
ઇસે ઝરકી ખ્વાહેશ ન યાં લાઇથી, છુડાને ગીરફતારકો આઇથી.
કભી ઇરકો મીલતા ન વો ગુલ ઓજાર, મગર કોલ હારા હું મંએ તીનબાર.
નીકાલ અબ કુવેસે તુ ગુલફાંમકો, હવાલે કર ઇસ નેક અંજામકો.

(જાના લાલદેવકા સર પીટતે હુવે ઔર લાના ગુલફામકો ઔર બગલગીર હોના આશકો માઅશુકકા.)

ભએરવી—ગજલ.

સબ્જપરી—કહેરથા હીજર કયામતથી જુદાઈ તેરી;
ખાલેકને મુજે શકલ દીખાઇ તેરી.
હયે મુહપે મલી બાલ હએ સરકે બીખરે;
ઇસ ઇસ્કને કયા શકલ બનાઇ તેરી.

સબ્જપરી—મુજપે હોના થા જો કુછ હો ગયા ઉસકા નહી ગમ;
હો ગઇ કયેદ મુસીબતસે રેહાઇ તેરી.
ગુલફામ--મંએ તેરે હાથ લગા તુ મેરે ફંદમે ફસી;
મેરા મતલબ હુવા ઉમ્મીદ બર આઇ તેરી.
સબ્જપરી—હયે તમન્ના યે મેરે દીલમે કે અબ હશ્ર તલક;
ફજલસે ઉસ્તાદસે દેખુ ન જુદાઇ તેરી.
(મીલાના હાત ગુલફામો સબ્જપરીકા રાજા ઇંદરને બા ખુશી ઔર મુબારકબાદ ગાના સભાને ખુશવકતીમે.)

ભઐરવી—ગજલ.

સબ—શાદીએ જુલ્વએ ગુલફાંમ મુબારક હોવે;
અયેશો અશરતકા સરનજામ મુબારક હોવે.
બાદ મુદ્દતકે હસીનોકા નસીબા જાગા;
ફેરા રાહતપે અબ આરામ મુબારક હોવે.
સર્વ કુમરીકુ સઝાવાર હો બુલબુલકો ગુલ;
હમકુ યે સર્વે ગુલનદામ મુબારક હોવે.
પી ચુકે ખુને જીગર હીજરમેં જી ભરભરકે;
શરબતે વસ્લકા અબ જામ મુબારક હોવે.
હુર જન્નતકો મુબારક હો ફલકકો તારે;
બાગકો ગુલ હમે ગુલફાંમ મુબારક હોવે.
છીને શાહાઝાદાકુ અબ રાજા ન હમસે ઉસ્તાદ;
યે અમાનત સહરો શામ મુબારક હોવે.

તમામ શુદ.

મેહતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કુંઅએ પ્રગટ કરેલાં પુસ્તકો.

શાળોપયોગી પુસ્તકો. રૂ. આ. પૈ.

સેન્ડફર્ડ મર્ટનના મિનીંગ (૧૫૦ પાનાના)... ... ૦—૧૨—૦
રૉયલ સ્કુલ પ્રાઇમરના મિનિંગ... ... ... ૦— ૪—૦
રૉયલ રીડર નં૦ ૧ લાના મિનિંગ... ... ... ૦— ૬—૦
રૉયલ રીડર નં૦ બીજાના મિનિંગ... ... ... ૦— ૮—૦
રૉયલ રીડર નંબર ત્રીજાના મિનિંગ... ... ... ૦—૧૦—૦
રૉયલ રીડર નંબર ચોથાના મિનિંગ... ... ... ૦— ૮—૦
રૉયલ રીડર નંબર પાંચમાના મિનિંગ. ... ... ૦—૧૨—૦
હાવર્ડ કૃત પ્રાઇમરના મિનિંગ (મોટા ... ... ૦— ૪—૦
હાવર્ડ કૃત અંગ્રેજી બીજી ચોપડીના મિનિંગ.. ... ૦— ૬—૦
ફારસી આમાદન નામાનો અં૦ ગુ૦ તરજુમો... ૦— ૨—૦
શાળોપયોગી કોષ્ટકો... ... ... ૦— ૧—૦

વારતાઓના પુસ્તકો.

સુડા બોતેરી... ... ... ૩— ૦—૦
ગીરધર કૃત રામાયણ... ... ... ૨— ૮—૦
જાળંધર આખ્યાન... ... ... ૧— ૮—૦
મોટા ઓખાહરણ... ... ... ૧— ૮—૦
મૃદાલસા આખ્યાન... ... ... ૦— ૮—૦
સ્ત્રી વીલાસ ગરબાવળી... ... ... ૦— ૮—૦
દલપત અને ધનપાળની વાર્તા... ... ... ૦— ૨—૦
સર્જનતા મેળવવાના સાધન... ... ... ૦— ૨—૦
પાર્વતિ લક્ષ્માજીનો સંવાદ... ... ... ૦— ૧—૦

ઉરદુ હરફમાં છાપેલાં પુસ્તકો.

...ઝીર (બનજારા.)... ... ... ૦— ૧—૦
...ફઝા (ઉર્દૂ નઇ ઇન્દર સભા)... ૦— ૨—૬
... ... ૦— ૨—૬
...ર્દૂ બાદશાહે બેદાદોસ્ત) ... ૦— ૫—૦
...ાસ ચોરૂ ... ... ૦— ૩—૦

નાટકના પુસ્તકો.

ચંદ્રસેન ને ચંદ્રપ્રભા નાટક...	૦—૮—૦
છેલ સેલાણી અને વિક્રમ ચરીત્ર નાટક... ...	૦—૬—૦
તમાશાએ નતિજએ અસ્મત...	૦—૬—૦
ચંદ્ર ચંદ્રીકા નાટક	૦—૬—૦
માલીની નાટક...	૦—૬—૦
અન્જામે સખાવત (ઉર્દૂ બાદશાહે ખોદાદોસ્ત)...	૦—૫—૦
ચંદન મલ્યાગરી નાટક (ત્રીજી આવૃત્તિ)... ...	૦—૪—૦
તમાશાએ ચાંદબી...	૦—૪—૦
તોહફએ દીલકોશા (ઉર્દૂ નઈ ઈન્દર સભા)... ...	૦—૩—૦
સોબતે અસર અથવા મોહન દુઃખદર્શક... ...	૦—૩—૦
નકશે સુલેમાનીનો ઉરદુ ખેલ...	૦—૩—૦
ગુલશને બાહાર અફ્ઝા (ઉર્દૂ નઇ ઇન્દર સભા)...	૦—૨—૬
મઝહબે ઇશ્ક (ઉર્દૂ બકાવલીઓ તાજુલમુલ્ક)...	૦—૩—૦
ઇશ્ક નવ બાહાર (ઉર્દૂ ચંદ્રબદન મોહીયાર)...	૦—૨—૦
નંદરાજા અને સતિ સુલોચનાના ગાયનો... ...	૦—૨—૦
ધ્રુવ આખ્યાનના ખેલમાં ગવાતાં ગાયનો... ...	૦—૧—૬
રસીકાનો અતિ રમુજી ફારસ...	૦—૧—૦
નવા હરિશ્ચંદ્ર તારામતિના ના૦ ગવાતાં ગાયનો...	૦—૧—૦
નવા નળદમયંતી નાટકમાં ગવાતાં ગાયનો... ...	૦—૦—૯
તોહફએ દીલપઝીર ગાયન (ના૦ ત૦ બનજારા)...	૦—૦—૯
વિધવા દુઃખદર્શક (વાંઢાનો વરઘોડો)	૦—૪—૦
સવાઇ ઠગનો રમુજી ફારસ...	૦—૧—૬
ચાલાક શકરબી તથા ગુરૂજીની ગડબડનો ફારસ...	૦—૧—૩

એ સિવાયે દરેક જાતના નાટકોની, વારતાઓની, અંગ્રેજી, ગુજરાતી ચોપડીઓ મળસે; જથ્થાબંધ લેનારને કમીશન ઘણુંજ સારૂં આપવામાં આવસે. નૉટપેડ કાગળ લીધામાં આવે